

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**
**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МИСТЕЦЬКА ЖУРНАЛІСТИКА

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**

Освітня програма «**Журналістика**»

Спеціальність **061 «Журналістика»**

Галузь знань **06 «Журналістика»**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6
від «18» грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Мистецька журналістика
Статус дисципліни	Вибіркова
Викладач	Пристай Галина Іванівна
Контактний телефон викладача	+380966220786
E-mail викладача	galina.prystai@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації відбуваються у день проведення лекцій та практичних занять (за попередньою домовленістю зі студентами). Можливі також онлайн-консультації через платформи для дистанційного навчання (Zoom, Google Meet тощо).

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення курсу «Мистецька журналістика» є отримання розуміння суті мистецької журналістики; мистецького підходу в медіа; бачення загальних тенденцій і перспектив розвитку українських засобів масової інформації за темами та ролями мистецької медіадіяльності.

Об'єктом вивчення дисципліни є культурно-мистецька інформація, ключові закони України у галузі мас-медіа.

Завдання курсу передбачають ознайомлення студентів із суттю та принципами мистецької журналістики, надати теоретичні знання, необхідні для ефективної практичної діяльності; сформувати навички роботи над журналістським матеріалом культурно-мистецької спрямованості; сприяти виробленню індивідуального творчого стилю.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Мистецька журналістика» – є підготувати студентів до виконання професійних обов'язків, навчити навичкам висвітлення подій та новин культури і мистецтва, сформувавши у них знання та практичні уміння з журналістської творчості, а також навички втілення цих умінь у творах різних жанрів художньо-мистецької тематичної спрямованості.

Цілі курсу є – навчити студентів:

- практично використовувати засвоєні теоретичні знання;
- вміти використовувати ознаки (типові, особливі; тематичні та рольові) мистецької журналістики при підготовці журналістських текстів;
- долати й упереджувати національно-культурні стереотипи;
- моніторити інформаційний простір;
- створювати інформаційну мистецьку базу, сайти, рубрики;
- працювати із журналістами та медіа;
- застосовувати надбані професійні навички в написанні різнопланових журналістських матеріалів;
- чітко виділяти жанрові форми культурно-мистецької проблематики;
- працювати з різними джерелами інформації;
- навчити майбутніх журналістів фіксувати і зберігати культурно-мистецькі факти;
- створювати журналістський культурно-мистецький твір.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні та фахові компетентності:

- ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- СК 02. Здатність формувати інформаційний контент.
- СК 03. Здатність створювати медіа продукт.
- СК 06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання:

- ПР 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.
- ПР 08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.
- ПР 11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.
- ПР 14. Генерувати інформаційний контент для будь-якого виду медіа за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.
- ПР 15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	061 Журналістика	3 курс	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	<i>Кількість годин</i>		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Масова культура в мас-медійному вимірі	2	3	10
Тема 2. Чи чутні та почуті голоси митців і мисткинь? Спеціальні функції мистецької журналістики.	2	3	10
Тема 3. Творчий інструментарій журналіста.	2	3	10
Тема 4. Голоси та погляди на літературно-мистецьке життя в Україні та закордоном.	2	3	10
Тема 5. Функції преси в контексті культурно-мистецької журналістики.	2	3	10
Тема 6. Композиційні прийоми мистецької журналістики.	2	3	10
Загальна	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: поточне опитування, тестування та самостійна робота – 30 балів; творча робота – 10 балів; контрольна робота – 10 балів. Екзамен – 50 балів.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Письмова робота складається з трьох теоретичних та одного практичного завдання (тестового).</p> <p style="text-align: center;"><i>Питання для контрольних та екзаменаційних завдань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мистецька журналістика як навчальна дисципліна: суть, функції, взаємовідносини із іншими суспільними дисциплінами. 2. Трактатування поняття «мистецька журналістика»: різноманітність підходів. 3. Етапи становлення і розвитку культурно-мистецької журналістики в Україні. 4. Напрямки розвитку мистецької журналістики в Україні. 5. Роль та значення культурної журналістики для суспільного розвитку. 6. Розвиток мистецької журналістики як професійного виду медіакомунікації. 7. Повага до людини як основа культурної журналістики. 8. Свобода думки, слова та друку як невід’ємне природне право людини. 9. Дайте характеристику якісних медіа-продуктів. 10. Дайте характеристику масових (популярних) медіа-продуктів. 11. Визначте відмінності між якісними і неякісними матеріалами медіа. 12. Розкрийте актуальну тематику мистецької журналістики. 13. Визначення і класифікація культурно-мистецьких проблем. 14. Сутність поняття культурна реклама, функції мистецької реклами. 15. Виробники культурної реклами, аудиторія мистецької реклами. 16. Тематичні особливості мистецької реклами. 17. Різновиди культурної реклами. 18. Мистецько-культурний проєкт: виникнення, розвиток, функціонування. <p style="text-align: center;"><i>Питання для обговорення на семінарах</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - суть та принципи мистецької журналістики; - журналістські критичні методи та їхня класифікація; - характеристика найбільш уживаних газетно-журнальних та радіотелевізійних жанрів; - інтерв’ю та його формати на мистецьку тематику; - рецензія та її модифікація; - коментар, кореспонденція як оперативне реагування на актуальну подію; - мистецько-критична стаття та її різновиди; - культурно-мистецький огляд як панорамне відтворення дійсності.

Практичні заняття	Робота на практичному занятті (усні відповіді, письмові завдання, тестування) оцінюється за 5-бальною системою залежно від повноти відповіді (правильності виконання) студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи, відпрацювати пропущені практичні заняття. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен; форма здачі – письмова; структура екзаменаційної роботи та розподіл балів за завдання: 1 – теоретичне питання (10 балів), 2 – теоретичне питання (10 балів), 3 питання – практичне завдання (10 балів), 4 питання – тести (20 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Заплановано виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами практичних занять та темами, які винесені на самостійне опрацювання; також додаткових письмових індивідуальних завдань; письмових експрес-опитувань на практичних заняттях. Письмові роботи здобувача вищої освіти повинні демонструвати самостійність виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Академічна доброчесність. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та заліку заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату. 4. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися із зазначеними положеннями та документами можна за посиланням: <http://surl.li/jmet>

Відвідування занять: Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка

навчального процесу; бути уважним та відповідальним. Пропущені практичні заняття потрібно відпрацювати, виконавши індивідуальні завдання або виконавши тести за темою. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <http://surl.li/kedzc>

Неформальна освіта. Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, ВUOnline та ін. за відповідним предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <http://surl.li/dzryl>

8. Рекомендована література

Базова

1. Гоян О. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: Підруч. – 2-ге вид., допов. – К.: Веселка. – 2009.
2. Дмитровський З. Є. Телевізійна журналістика : Навч. посіб. – Вид. 3-тє, доповн. – Львів: ПАІС, 2009.
3. Журналістська творчість на телебаченні [Текст] : монографія / В. В. Гоян ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : Київський університет, 2011. – 320 с.
4. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво : навч. посіб./ Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін.; за ред. В. В. Різуна. – К.: ВПЦ «КУ», 2012. – 352 с.
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-тє вид. – Львів: ПАІС, 2008.
6. Квіт С. Масова комунікація. – К.. 2008.
7. Ла Рош, Вальтер фон. Вступ до практичної журналістики. – К, 2005.
8. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт : Вибрані медіадослідження. –Х. : Прапор, 2008.
9. Нагорна Л. П. Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. – 272 с.
10. Пристай, Г. І. (2021, 20–22 травня). Проектна діяльність ВНЗ як один із напрямів набуття студентами фахових компетентностей. В *Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі*, матеріали Четвертої міжнародної наукової конференції (с. 298–300). Видавничий центр КНУКіМ.
11. Шкляр В.І. Мас-медіа і виклики нового століття. – К., 2003. Культурологія : теорія та історія культури: навч. посіб. / за ред. І. І. Тюрменко. Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 370 с.
12. Шкляр В.І. Теорія і методика журналістської творчості: Конспект лекцій. – К. : Вид. МІЛП, 1999.
13. Шумило Н. М. Під знаком національної самобутності: Українська художня проза і і літературна критика кінця ХІХ – поч. ХХ ст. Київ: Задруга, 2003. – 353 с.

Допоміжна

14. Карась М. А. Журналістський фах: організація творчо-виробничого процесу: навчальний посібник. – К.: ВІЖ, 2009. – 104 с.
15. Карась М. А. Аналітичні жанри журналістики: тексти лекцій. – К.: ВДУМ, 2017. – 67 с.
16. Недопитанський М. І., Ільченко В. І., Карась М. А. Уроки практичної журналістики: практичний посібник. – К.: ВІЖ, 2010. – 147 с.
17. Рендол Д. Універсальний журналіст / Д. Рендол. – К., 2007. – 152 с.
18. Шаповал Ю. Феномен журналістики: проблеми теорії. – Рівне, 2005.
19. ЗМІ: професійні стандарти, етика, законодавчі норми: Наук. вид. / Укл.: Петрів Т. Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О. – К., 2006.
20. Філоненко С. Масова література: влада жанрів і жанрових канонів. Слово і час. 2010. №8. С. 81-93.
21. Філоненко С. О. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2011. 432 с.

Інформаційні ресурси

1. «ЛітАкцент - світ сучасної літератури». URL: Режим доступу: <http://litakcent.com/>
2. Відеолекторій «Wisecow» з питань літератури та мистецтва. URL:
3. Інтернет-портал про культуру та мистецтво «Культпростір». URL: Режим доступу: <http://cultprostir.ua/uk>
4. Свідзинський А. В. Синергетична концепція культури. Луцьк, 2008. URL: Режим доступу: [http://shron.chtvvo.org.ua/Svidzvnskvi Anatolii/Synergetychna kontseptzia kultury.pdf](http://shron.chtvvo.org.ua/Svidzvnskvi%20Anatolii/Synergetychna%20kontseptzia%20kultury.pdf)
<https://wisecow.com.ua/100-rok%D1%96v-ukra%D1%97nsko%D1%97-l%D1%96teraturi-za100-xvilin/>

Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека ім. В. Вернадського, електронний каталог періодичних видань. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
2. Електронна бібліотека інституту журналістики Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка. – Режим доступу: www.journalib.univ.kiev.ua
3. Офіційний сайт Книжкової палати України. – Режим доступу: www.ukrbook.net
4. Видавництва України – перелік видавництв України. – Режим доступу: www.uk.wikipedia.org/wiki/
5. Офіційний сайт Української асоціації видавців та книго розповсюджувачів. – Режим доступу: www.uabooks.info
6. Державний реєстр видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції. – Режим доступу: www.comin.kmu.gov.ua/control/
7. Офіційні сайти. – Режим доступу: www.mon.gov.ua. – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України; Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/en/mainen/>, <http://medialiteracy.org.ua/>
8. Академія української преси; Блог викладача «Освітній простір медіаграмотності». – Режим доступу: https://mediaspaceteacher.blogspot.com/p/blog-page_23.html
9. Віртуальні лабораторії із медіаосвіти. – Режим доступу: <http://mediaosvita.org.ua/uk/>
10. Медіапсихологія, медіаосвіта; Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/1544313565646322/?ref=bookmarks>
11. Медіакультура вчителя-словесника. Онлайн-курси із медіаграмотності: Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:CZ+MEDIA102+2018_T3/about
12. Прометеус. – Режим доступу: <https://verified.ed-era.com/ua>
13. Ed-era. Навчальні ігри. – Режим доступу: http://mediaaosvita.blogspot.com/2017/04/blog-post_10.html

Викладач: **Пристаї Галина Іванівна**,
доцент кафедри журналістики